

YKSILÖKOHTAISEN OPISKELUHUOLLON TOTEUTTAMINEN

Opiskeluhuollon kokonaisuus

Opiskeluhuollolla edistetään ja pidetään yllä opiskelijan hyvää oppimista, psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia. Opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden ja koko opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, opiskelijoiden osallisuutta sekä huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä.

Opiskeluhoolto jakautuu yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon. Opiskeluhooltoja toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoiltona, josta vastaa koulutuksen järjestäjä. Opiskelijoilla on oikeus oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaiseen yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon, mikä tarkoittaa hyvinvointialueen kuraattori- ja psykologipalveluita sekä opiskeluterveydenhuoltoa. Ne opiskelijat, jotka eivät ole oikeutettuja oppilas- ja opiskeluhooltolain mukaisiin palveluihin, saavat opiskeluhoollosta ohjausta tarvitsemiinsa palveluihin ja palveluihin hakeutumiseen.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto

Yksilökohtaisten opiskeluhoollon rooli on olla ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea tarjoavaa. Palveluiden järjestämisessä suositaan varhaisen puuttumisen malleja ja madalletaan opiskelijoiden kynnyksiä hakea ajoissa tarvitsemaansa tukea tai palveluja. Luottamuksen suoja ja tietosuoja ovat olennaisia toiminnan edellytyksiä ja sen eettinen perusta. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisissa. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon palvelut ovat opiskelijalle vapaaehtoisia ja perustuvat hänen suostumukseensa. Opiskeluhooltoja toteutetaan yhteistyössä oppilaitoksen kanssa. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon palveluihin kuuluvat opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut sekä opiskeluterveydenhuolto. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämisestä vastaa Pohjois-Savon hyvinvointialue. [Toisen asteen opiskelijoiden palvelut - Pohjois-Savon hyvinvointialue - Pohjois-Savo \(pshyvinvointialue.fi\)](#)

Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuolto on kokonaisvaltaista opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelua tukevaa toimintaa, johon sisältyy

- opiskelijoiden terveyden ja opiskelukyvyn edistäminen
- opiskeluyhteisön ja -ympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden edistäminen
- terveystarkastukset ja terveysneuvonta
- terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, joihin sisältyvät mahdollisten mielenterveyshäiriöiden ja päihdeongelmien varhainen toteaminen, hoito ja jatkohoitoon ohjaus
- seksuaaliterveyttä edistävät palvelut
- opiskelijalla on mahdollisuus käyttää terveyskeskuksen järjestämiä suun terveydenhuollon palveluja

Opiskelijoille järjestetään terveydenhoitajan terveystarkastus ensimmäisen opiskeluvuoden aikana ja lääkärin terveystarkastus ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuotena. Terveystarkastuksiin osallistuminen on vapaaehtoista. Ohje terveystarkastuksen varaamisesta ilmoitetaan opiskelijoille lukukauden alussa. Ohjeessa huomioidaan tarkastusten toteutuminen lakisääteisesti. Terveystarkastukset ovat kaikille maksuttomia. Opiskeluterveydenhuolto on pääosin maksutonta. Yli 18-vuotiaiden maksut määräytyvät asiakasmaksulain ja asetuksen mukaan. Asiakasmaksulain mukaiset maksut ovat nähtävissä Pohjois-Savon hyvinvointialueen nettisivuilla www.pshyvinvointialue.fi>asiakkaalle>asiakasmaksut.

Terveydenhoitajan palvelut

Terveydenhoitajan vastaanotto toimii ajanvarauksella ja ilman ajanvarausta toimivalla vastaanotolla (avovastaanottona). Terveydenhoitajat kartoittavat ja tukevat opiskelijan hyvinvointia ja työkykyä sekä ohjaavat opiskelijoita ammattiin liittyvissä terveydellisissä asioissa. Tavallisia palveluita ovat sairauksien ennaltaehkäisyyn tai hoitoon liittyvä neuvonta ja omahoidon ohjaus, sairauksien seuranta, psykososiaalisen tuen antaminen, tapaturmien ensiapu, rokotustoiminta ja ehkäisyneuvonta. Jos opiskelijalla on hoitoa vaativia sairauksia, korostetaan opiskelijan ja hänen huoltajansa hoitovastuun merkitystä opiskelukyvyyn turvaamiseksi. Terveydenhoitajat tarvittaessa osallistuvat yksilökohtaisen opiskeluhuollon monialaisiin asiantuntijaryhmiin (OMAR) ja käynnistävät opiskelijan tarvitsemia tukitoimia yhteistyössä eri verkostojen kanssa. Terveydenhoitajat vastaavat oppimisympäristöjen terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastuksista yhteistyössä oppilaitoksen ja ympäristöterveydenhuollon, työterveyden ja työsuojelun kanssa.

Lääkäripalvelut

Opiskelijoiden käytettävissä ovat oppilaitoksen sijaintikunnan terveyskeskuksen palvelut. Opiskeluterveydenhuollon lääkärille vastaanottoaika varataan terveydenhoitajalta. Erikoissairaanhoidon lähetteen voi saada tarvittaessa terveyskeskuksen tai opiskeluterveydenhuollon lääkäriltä. Opiskelukyvyyn arvioinnit sekä ammattiin liittyvät terveystarkastukset ja lausunnot pyritään ensisijaisesti hoitamaan opiskeluterveydenhuollon lääkärin vastaanotolla. Jos opiskelijalla on lääkärin määräämä erityisruokavalio, tarvitaan siitä lääkärintodistus liitteeksi oppilaitoksen lounasravintolaan toimitettavan erityisruokavalioilmoitukseen.

[Opiskeluterveydenhuollon palvelut - Pohjois-Savon hyvinvointialue - Pohjois-Savo \(pshyvinvointialue.fi\)](https://www.pshyvinvointialue.fi)

Psykologi- ja kuraattoripalvelut

Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluilla vahvistetaan opiskelijan oppimista ja hyvinvointia, edistetään opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa. Opiskelija voi keskustella kuraattorin tai psykologin kanssa luottamuksellisesti ja maksuttomasti opiskeluun ja omaan elämäntilanteeseen liittyvistä asioista.

Kuraattorit ja psykologit tiedottavat palveluistaan kaikille opiskelijoille opintojen aloitusvaiheessa, minkä lisäksi palveluista kerrotaan oppilaitosten ja hyvinvointialueen kotisivuilla sekä opiskelijoiden Moodle-materiaaleissa. Kuraattori- ja psykologipalvelut toimivat ajanvarausperiaatteella. Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella kuraattorin tai psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana oppilaitoksen työpäivänä. Asian kiireellisyyden arvioi kuraattori tai psykologi. Kuraattorin ja psykologin luokse voi hakeutua myös esim. vanhemman, terveydenhoitajan, opettajan tai opinto-ohjaajan välityksellä. Tarvittaessa opiskelijalle kirjoitetaan poissaolotodistus oppitunnin ajaksi. Yksilötapaamisista kertyvät asiakastiedot kirjataan kuraattorityössä sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmään ja psykologityössä terveydenhuollon potilastietojärjestelmään.

Kuraattorit ja psykologit osallistuvat henkilökohtaisen vastaanoton lisäksi erilaisiin opiskelijakohtaisiin sekä oppilaitoksen yhteisöllisiin palaverihin sekä tarvittaessa muihin opiskeluhuollon asiantuntemusta tarvitseviin asiakastilanteisiin. Kuraattorit ja psykologit voivat työskennellä työparina tai osana opiskelijan / opiskelijaryhmän tilannetta selvittävää asiantuntijaryhmää.

Psykologipalvelut

Psykologin työn tavoitteena on auttaa ja tukea opiskelijoita koulunkäyntiin, oppimiseen, kasvuun ja kehitykseen sekä psyykkiseen hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Psykologiin voi ottaa yhteyttä esimerkiksi opiskeluun liittyvän stressin,

oppimisen pulmien, masennuksen, ahdistuneisuuden tai yleisen pahan olon tunteiden, identiteettikysymysten ja ihmissuhteisiin liittyvien huolien ja erilaisten kriisitilanteiden vuoksi. Tarpeen mukaan opiskelija ohjataan jatkotutkimuksiin tai -hoitoon, tai muihin palveluihin. Psykologille voi varata ajan puhelimitse, Wilman kautta tai henkilökohtaisesti asioimalla. Yhteystiedot löytyvät www.sakky.fi -sivustolta yhteystiedot-sivulta hakusanalla psykologi tai PSHVA nettisivuilta [Opiskeluhuollon psykologi, toinen aste - Pohjois-Savon hyvinvointialue - Pohjois-Savo \(pshyvinvointialue.fi\)](http://Opiskeluhuollon psykologi, toinen aste - Pohjois-Savon hyvinvointialue - Pohjois-Savo (pshyvinvointialue.fi))

Kuraattoripalvelut

Kuraattorit vastaavat oppilaitoksen sosiaalihuollon osaamisesta. Kuraattorit tekevät oppilaitoksessa sekä yksilötyötä että yhteisöllistä työtä, jonka tavoitteena on edistää koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia. He ohjaavat ja auttavat opiskelijaa erilaisissa elämäntilanteissa, kuten itsenäistymiseen, asumiseen, toimeentuloon, arjen- ja elämänhallintaan, sosiaalisiin suhteisiin, poissaoloihin, motivaatioon ja jaksamiseen liittyvissä asioissa. Heiltä saa myös psykososiaalista tukea kuormittavissa ja elämän kriisitilanteissa. Kuraattorit tiedottavat opiskelijoiden käytettävissä olevista palveluista sekä tarvittaessa ohjaavat opiskelijoita erilaisten palveluiden piiriin ja opiskelukyvyn arviointiin. Kuraattoreille voi varata ajan puhelimitse, Wilman kautta tai henkilökohtaisesti asioimalla. Yhteystiedot löytyvät www.sakky.fi -sivustolta yhteystiedot-sivulta hakusanalla kuraattori ja PSHVA nettisivuilta [Opiskeluhuollon kuraattori, toinen aste - Pohjois-Savon hyvinvointialue - Pohjois-Savo \(pshyvinvointialue.fi\)](http://Opiskeluhuollon kuraattori, toinen aste - Pohjois-Savon hyvinvointialue - Pohjois-Savo (pshyvinvointialue.fi))

Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoito (OMAR)

Opiskelijan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoitoon palveluiden järjestämiseksi voidaan tarvittaessa kutsua koolle monialainen asiantuntijaryhmä (OMAR). Ryhmän kokoa se oppilaitoksen tai opiskeluhoitoon työntekijä, jolla herää huoli opiskelijan tilanteesta. Asian käsittely perustuu aina opiskelijan suostumukseen, jonka hankkimisesta vastaa ryhmän koollekutsuja, joka keskustelee kokoontumisesta etukäteen opiskelijan kanssa. Myös opiskelija itse tai hänen huoltajansa voi esittää asiantuntijaryhmän koollekutsumista. Jos opiskelijalla ei ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, suostumuksen antaa huoltaja. Ryhmän kokoukseen kutsutaan tapauskohtaisesti opiskelija, huoltajat sekä opiskelijan asian käsittelyn kannalta keskeiset asiantuntijat oppilaitoksesta, opiskeluhoitosta ja muista opiskelijan tukiverkostoista. Mukana voi olla myös opiskelijalle tärkeä, hänen toivomansa muu henkilö.

Opiskeluhoitokertomusten laatiminen ja säilytys

Opiskeluhoitoon monialaisen asiantuntijaryhmän (OMAR) muistio kirjataan Wilmaan. Tallennetun muistion näkevät ja muokkaus-oikeuden saavat vain ne henkilöt, jotka on ilmoitettu kokoukseen osallistuneiksi. Muistioita säilytetään Wilma-tietojärjestelmässä kymmenen vuoden ajan. Monialaisen opiskeluhoitoon asiantuntijaryhmän muistioon kirjataan seuraavat opiskelijaa koskevat tiedot:

- nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- asian aihe ja vireille panija
- opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet
- tiedot asian käsittelystä kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
- toteutetut toimenpiteet
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.

Savon koulutus kuntayhtymä ylläpitää rekisterinpitäjänä monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoitoon rekisteriä. Rekisteriin tallennetaan oppilaitoksen toteuttamassa monialaisessa yksilökohtaisessa opiskeluhoitossa laadittavat muistiot, jotka muodostavat opiskelijakohtaisen opiskeluhoitokertomuksen. Opiskelijalla ja alaikäisen opiskelijan

huoltajalla on oikeus saada tietää mitä tietoja opiskelijasta on rekistereihin ja kertomuksiin merkitty ja kenelle tietoja on luovutettu. Mikäli monialaisen asiantuntijaryhmän ulkopuoliselle ammattilaiselle annetaan opiskeluhuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan merkitään mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskelijan asioiden käsittelyyn liittyvät menettelytavat ja tietojen käsittely

Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Opiskelija voi painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion opiskelijan edun toteutumisesta tekee opiskeluhuollon ammattihenkilöstö. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja.

Pohjois-Savon hyvinvointialue vastaa opiskelijoiden yksilökohtaisesta opiskeluhuollosta, jota toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajiensa kanssa. Kaikille opiskelijoille tiedotetaan käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ja oppilaitoksen henkilöstö ohjaa tarvittaessa opiskelijoita näiden palveluiden piiriin. Opiskeluhuollon henkilöstö voi osallistua opiskelijan suostumuksella henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) laadintaan arvioiden opiskelijan opintoihinsa tarvitsemaa tukea ja ohjausta. Tarvittaessa opiskelija voidaan ohjata saamaan muita opiskeluhuollon palveluja sekä muuta tukea.

Jos oppilaitoksen työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee opiskeluhuoltopalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhuollon työntekijään yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava opiskeluhuollolle tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä opiskelijan kanssa, opiskelijalle ja hänen huoltajalleen ilmoitetaan Wilma-viestillä tieto yhteydenotosta ja tarjotaan mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä.

Oppilaitos antaa opiskeluterveydenhuollolle tarvittavat tiedot opintonsa aloittavista opiskelijoista, jotta heidät voidaan kutsua lakisääteisiin terveystarkastuksiin. Opiskelijan suostumuksella terveystarkastukseen tai muuhun terveydentilan selvittämiseen voidaan kutsua mukaan muita opiskeluhuollon toimijoita, oppilaitoksen henkilöstöä, huoltajia tai muita henkilöitä.

Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin kurinpitotoimen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Savon ammattiopistossa ja Varkauden lukiossa on suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä. Kun opiskelija syyllistyy tekoon, jonka vuoksi käynnistetään kurinpitoprosessi, ohjataan hänet jo tilanteen selvittelyvaiheessa opiskeluhuollon palveluihin opiskeluhuollon tuen tarpeen arvioimiseksi. Opiskeluhuollon palvelut ovat opiskelijalle vapaaehtoisia. Jos opetus tai siihen liittyvä toiminta kohtuuttomasti vaikeutuu opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi tai muiden henkilöiden turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käytöksen vuoksi, voidaan opiskelijalta evätä oikeus opiskeluun enintään kolmen työpäivän ajaksi. Epäämisen aikana opiskelijalle järjestetään mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi opiskelijalle järjestetään muuta hänen tarvitsemaansa tukea epäämisen aikana ja opiskelijan palatessa opetukseen.

Salassapito ja tietojen luovuttaminen yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa

Yksilökohtaiseen opiskeluhuollon yhteistyöhön ja tietojen luovutukseen liittyvät asiat koulutuksen siirtymävaiheissa sovitaan opiskelijakohtaisesti. Tavoitteena on, että yksilökohtainen tiedonsiirto toteutuu saattaen vaihteen -periaatteen

mukaisesti niin, että opiskelija ja alaikäisen opiskelijan huoltaja ovat itse mukana tiedonsiirtopalaverissa. Tiedonsiirrossa voidaan hyödyntää mm. perhekeskuksen Yhdessä aika -toimintamallia.

Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilöstö ei saa antaa opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon rekisteriin sisältyviä tietoja tai muuten tietoonsa saamia opiskelijaa koskevia salassa pidettäviä tietoja ilman opiskelijan tai hänen laillisen edustajansa suostumusta. Opiskelijan tietoja voidaan kuitenkin tarvittaessa luovuttaa toiselle viranomaiselle, jos siihen on lakiin perustuva edellytys.

Jos opiskelija siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, aikaisemman koulutuksen järjestäjän on pyydettävä opiskelijan tai tarvittaessa hänen laillisen edustajansa suostumus siihen, että uudelle koulutuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhuollon jatkuvuuden kannalta.

Oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilöstöllä on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus ilmoittaa poliisille henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot, jos on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi.